

Recenze – Review

Nakae M. 2021: Papilionidae of the World. Roppon-Ashi Entomological Books, Tokyo, 336 pp., ISBN 978-4-902649-16-1, formát 210 x 297 mm, cena 25 000 JPY, knihu lze přímo objednat přes <http://kawamo.co.jp/roppon-ashi/papilionidae.html/en/index.html>

Málokterá motýlí čeleď se těší takovému zájmu profesionálních i amatérských přírodovědců jako jsou otakákovití (Papilionidae). Zároveň ale málokterá čeleď má k dispozici moderní monografické zpracování, ve kterém by bylo možno přehledně najít fotografie a základní informace o všech stávajících druzích. Z tohoto hlediska je vydavatelský počin vydavatelství Roppon-Ashi Entomological Books a autora Makkoto Nakae, kteří se o to v případě otakákovitých pokusili, velmi záslužný. Knize o 336 stranách sice dominuje japonština, nicméně některé její části jsou v zájmu mezinárodního využití uvedeny v angličtině. Bohužel tak není v úplnosti učiněno u vysvětlivek (str. 19–20), kde jsou anglické ekvivalenty uvedeny pouze částečně a bez podrobného vysvětlení. Bez problémů lze v textu o jednotlivých druzích identifikovat informaci o délce předního křídla daného druhu, o charakteru stanoviště a nadmořské výšce výskytu jakož i o zeměpisném rozšíření, ale v případě informace o vzácnosti, která je vyjádřena hvězdičkami musí čtenář hádat, zda nejvýznamnější výskyt symbolizuje nejnižší počet hvězd nebo je symbolika opačná... Vědecké termíny (str. 21) jsou sice do angličtiny přeloženy, není však přeložen jejich výklad, se kterým japonský text pracuje. Stručné a výstižné charakteristiky v angličtině jsou dále uvedeny pro jednotlivé rody, které kniha na dané taxonomické úrovni akceptuje, bohužel není jasné, jaké taxonomické pojetí bylo pro zpracování knihy použito. Možná je odkaz uveden v japonském textu, ale v anglických partiích jsem tuto zásadní informaci nenalezl, což je škoda, vzhledem k různým názorům na validitu určitých taxonů. Kniha by si také zasloužila anglický abstrakt. To ale nic nemění na tom, že z hlediska uživatele, který hledá vyobrazení určitého taxonu pro porovnání a základní informaci, je kniha zpracována velmi přehledně a vyhledávání je pohodlné a příjemné, pokud je daný taxon zahrnut.

Celkem je v knize uvedeno 603 taxonů na druhové úrovni ve 29 rodech, jejichž seznam lze najít již v obsahu knihy (str. 5–18), zároveň je taxony možno vyhledávat na základě dobře zpracovaného indexu jmen v latině na úrovni rodové, podrodové i druhové (str. 327–330 v latině, str. 331–334 v japonštině). Krom standardně řazených jednotlivých taxonů lze v úvodní části knihy (str. 22–27) najít podrobné barevné tabule rozšíření zástupců druhových skupin podrodů *Achillides*, *Menelaides*, *Heraclides* a *Neographium* a na stranách 314 a 315 zajímavé barevné tabule s vyobrazením gynandromfních jedinců celkem 16 druhů. Určité výhrady lze mít k pojetí jednotlivých druhů, ale tady pochoptelně se názory různých autorů odlišují, a navíc se pohled taxonomů vyvíjí s tím, jak přibývá poznatků o daných taxonech, které jsou nově získávány již nejen morfologickým porovnáním, ale i s využitím molekulárních metod. Velmi pozitivně lze hodnotit zpracování nejnovějších informací a zdrojů o dané čeledi např. využití a akceptování aktuálně vycházející série „Guide to the Butterflies of the Palearctic region“ (viz Racheli & Cotton 2009, 2010). Výborná je i velmi podrobná bibliografie čeledi, seznam literatury obsahuje přes 400 zdrojů (z toho více jak 170 pouze v japonštině), opět škoda jen, že u studií v japonštině chybí alespoň překlady názvů. Na druhé straně některé zajímavé, byť lehce popularizující prameny s údaji o bionomii a ekologii Papilionidae nebo i popisy nových taxonů byly přehlédnuty (viz Masłowski & Fiolek 2010, Voisin 2020, více publikací Jana Pasternaka či Michela Tarriera). Zvláště poslední zmíněný autor by v přehledné monografii neměl být ignorován a minimálně jím popsané taxony mohly být komentovány. Absolutně nejnovější prameny pochoptelně zpracovávány být nemohly vzhledem k datu vydání (Stetten & Bozano 2021, Nazari et al. 2023), takže několik nově akceptovaných druhů chybí. Pro české uživatele jsou zrovna chybějící nově uznané druhy z okruhu *Papilio machaon* Linnaeus, 1758, *Zerynthia polyxena* (Denis et Schiffermüller, 1775) či *Allancastris cerisy* (Godart, 1823) zajímavé, protože se vyskytují nejbliže a na cestách Evropou, severní Afrikou a blízkou Asií se s nimi lze nejsnáze setkat.

Pochválit je třeba grafickou úpravu knihy. Vzhledem k množství textu a počtu druhů, které bylo třeba umístit do jednoho svazku je grafika řešena na výbornou, rovněž kvalita užitých fotografií je vysoká a jenom shromáždění takového souboru, včetně fotodokumentace extrémně vzácných nebo čerstvě popsaných druhů (např. *Papilio natewa* Tennent, Chandra et Müller, 2018), to byla určitě doslova hektická práce. Škoda jen, že u některých hodně variabilních druhů není místo pro více fotografií k představě širší škály variability, například u hojně se vyskytujícího druhu jihovýchodní Asie, kterým je *Papilio memnon* Linnaeus, 1758 není fotografie samce formy bez ostruh. Stejně

tak by bylo vhodné některé druhy reprodukovat nejen pouze seshora, ale i ze spodní strany křídel, kde se nacházejí významnější kresběné určovací znaky, pro příklad můžeme užít samce již výše zmíněného druhu *P. memnon* ve srovnání s druhem *Papilio acheron* Grose-Smith, 1887 nebo jiné druhy z podrodu *Menelaides*, atd.

Drobných výtek či návrhů k vylepšení by se určitě našlo více, ale zásadní opravy rozhodně nejsou zapotřebí. V případě představené publikace se jedná o přehledovou literaturu, která samozřejmě s postupujícími poznatky taxonomů bude stárnout a takto je třeba k ní přistupovat. Rozhodně jde o velmi kvalitní knihu, která bude platná po desetiletí a neměla by chybět v knihovně žádného zájemce o denní motýly či otakárkovité, ať již celého světa nebo určitého regionu. Nezbyvá než vyjádřit díky všem, kdož se na přípravě a vydání této potřebné příručky podíleli a těšit se na obdobné světové monografické zpracování dalších čeledí, které od dob slavného díla profesora Dr. Adalberta Seitze „Die Grossschmetterlinge der Erde“ z počátku 20. století nebo prací D'Abry z 80. let téhož nyní zcela chybí. Pokud bude edice podobných děl pokračovat a budou stejně jako tato kniha určeny k celosvětovému užívání, přimluvil bych se pouze za rozšíření anglicky uvedené informace, eventuálně za dvojazyčnost knihy. Japonština i přes všechny moderní překladače představuje jistou bariéru, která ztěžuje obecný přístup k obsaženým informacím.

Few butterfly families enjoy such interest from professional and amateur naturalists as the Papilionidae. At the same time, however, few families have a modern monographic treatment at their disposal, in which it would be possible to easily find photographs and basic information about all existing species. From this point of view, the venture of the publishing house Roppon-Ashi Entomological Books and the author Makkoto Nakae, who have tried to do this for the Papilionidae, is of great merit. Although the 336-page book is dominated by Japanese text, some parts of it are presented in English for international use. Unfortunately, this is not done in full for the explanations (pp. 19–20), where the English translation is only partial and lacking some detail. It is therefore possible to easily identify information about the length of the forewing of the given species, the nature of the habitat and the altitude of occurrence as well as the geographical distribution in the text about individual species, but in the case of information about rarity, which is expressed by asterisks, the reader must guess whether the lowest number of stars indicates the greatest rarity, or the opposite. The scientific terms (p. 21) are translated into English, but their interpretation, with which the Japanese text works, is not translated. Brief characteristics in English are given below for the individual genera that the book accepts at the given taxonomic level, but unfortunately it is not clear which taxonomic concept was used for the preparation of the book. The reference is probably given in the Japanese text, but I could not find this crucial information in the English parts, which is disappointing considering the widely differing opinions on the validity of certain taxa. The book would also benefit from an English abstract. However, this does not change the fact that from the point of view of the user who is looking for an image of a certain taxon for comparison and basic information, the book is very clearly arranged, and the search is convenient and pleasant if the given taxon is included.

In total, the book deals with 603 taxa at the species level in 29 genera, a list of which can be found in the contents of the book (pp. 5–18). Taxa can be searched for using the well-developed index of names in Latin at the genus, subgenus and species level (pp. 327–330 in Latin, pp. 331–334 in Japanese). In addition to the individual taxa appearing in a standard order, in the introductory part of the book (pp. 22–27) we can also find detailed colour maps of the distribution of representatives of the species groups of the subgenera *Achillides*, *Menelaides*, *Heracles* and *Neographium*, and on pages 314 and 315, interesting colour plates depicting gynandromorphic individuals of a total of 16 species. Certain reservations can be made about the concept of individual species, but here, of course, the opinions of different authors differ, and in addition, the view of taxonomists develops as more knowledge is gained about the given taxa, which are newly acquired not only from morphological comparison, but also from the use of molecular methods. The incorporation of the latest information and sources about the family can be evaluated very positively, e.g. the use and acceptance of the currently published series “Guide to the Butterflies of the Palearctic region” (see Racheli & Cotton 2009, 2010). The very detailed bibliography of the family is also excellent, with over 400 sources (of which more than 170 are only in Japanese); again it is disappointing that the studies in Japanese do not have at least translations of the titles. On the other hand, some interesting, albeit slightly ‘popular’ sources with data on the bionomy and ecology of Papilionidae or even descriptions of new taxa have been overlooked (see Masłowski & Fiolek 2010, Voisin 2020, additional publications by Jan Pasternak or Michel Tarrier). The last-mentioned author in particular should not be ignored in a comprehensive monograph, and at least the new taxa that he described should be commented on. The most recent sources could understandably not be incorporated due to the publication date (Stetten & Bozano 2021, Nazari et al. 2023), so several newly accepted species are missing. For Czech users, the missing newly recognized taxa from the range of *Papilio machaon* Linnaeus, 1758, *Zerynthia polyxena* (Denis et Schiffermüller, 1775) or *Allancastris cerisy* (Godart, 1823) are interesting because these are found closest by, and on trips through Europe, North Africa and near Asia they are the easiest to encounter.

The graphic design of the book should be praised. Considering the amount of text and the number of species that had to be placed in one volume, the graphics are excellent, the quality of the photographs used is also high. The assembly of such a collection of images, including photo-documentation of extremely rare or newly described species (e.g. *Papilio natewa* Tennent, Chandra et Müller, 2018), was certainly extremely demanding work. It is unfortunate that for some very variable species there was not sufficient room to display a wider range of variability; for example, for the abundant Southeast Asian species *Papilio memnon* Linnaeus, 1758, there is no photograph of the male form that lacks tails (wingspurs). In the same way, it would have been ideal to illustrate some species not only from above, but also showing the underside of the wings, where there are more significant diagnostic characters, for example the male of the already mentioned species *P. memnon* could have been compared with the species *Papilio acheron* Grose-Smith, 1887 or other species of the subgenus *Menelaides*, etc.

There may well be other minor criticisms or suggestions for improvement that could be made, but none of these are essential. This publication should be treated as an overview, which of course will gradually go out of date with increasing taxonomic knowledge. It remains an excellent quality book that will stay valid for decades, and should be included in the library of anyone interested in butterflies, whether of the whole world or a certain region. All that remains is to express our gratitude to all those who participated in the preparation and publication of this necessary handbook, and look forward to a similar global monographic treatments of other families that, since the famous work of Professor Dr. Adalbert Seitz's "Die Grossschmetterlinge der Erde" from the early 20th century, or Bernard d'Abrera's works from the 1980s, has been completely absent. If the production of similar works in this edition continues, and if they, like this book, are intended for worldwide use, I would only plead for the expansion of the information given in English, possibly for the book to be bilingual. Despite modern translation software, the Japanese language represents a certain barrier that makes general access to the information contained difficult.

REFERENCES

- MASŁOWSKI J. & FIOLEK K. 2010: *Motyle świata. Paziowate – Papilionidae*. [Butterflies of the world. Swallowtail butterflies – Papilionidae]. Koliber, Nowy Sącz, 232 pp. (in Polish).
- NAZARI V., COTTON A. M., COUTSIS J. G., SHAPOVAL N., TODISCO V. & BOZANO G. C. 2023: *Guide to the Butterflies of the Palearctic region. Papilionidae part IV*. Omnes artes, Treviglio, 91 pp.
- RACHELI T. & COTTON A. M. 2009: *Guide to the Butterflies of the Palearctic region. Papilionidae part I*. Omnes artes, Treviglio, 70 pp.
- RACHELI T. & COTTON A. M. 2010: *Guide to the Butterflies of the Palearctic region. Papilionidae part II*. Omnes artes, Treviglio, 86 pp.
- STETTEN J. M. von & BOZANO G. C. 2021: *Guide to the Butterflies of the Palearctic region. Papilionidae part III*. Omnes artes, Treviglio, 96 pp.
- VOISIN L. 2020: *Les Papilionidae Ouest Palaéarctiques. West palaearctic Papilionidae*. Laurent Voisin, 116 pp. (in French and English).

Vladimir VRABEC
Czech University of Life Sciences in Prague, Praha-Suchbát, Czech Republic

TRADITIONAL EXCHANGE DAY INTERNATIONAL MEETING OF ENTOMOLOGISTS

PRAGUE

Saturday	2.3.2024	10.00 - 18.00
Sunday	3.3.2024	09.00 - 14.00
Saturday	5.10.2024	10.00 - 18.00
Sunday	6.10.2024	09.00 - 14.00

2024

Every first Saturdays and Sundays in March and October

KONFERENČNÍ CENTRUM CITY

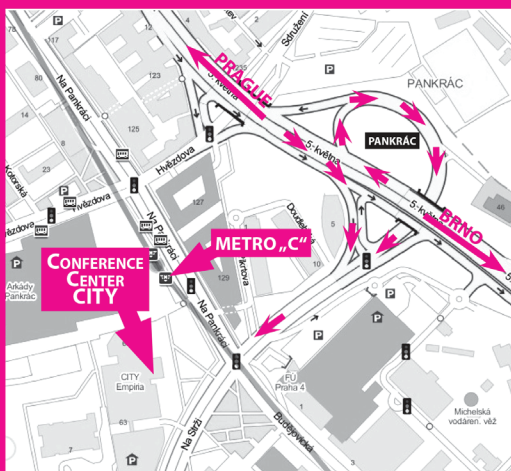
CONFERENCE CENTER CITY

NA STRŽI 65/1702

140 00 PRAGUE 4

WWW.KC-CITY.CZ

subway red line "C", Pankrác station

INFORMATION

ENTO-TERA

Vladislav Malý & Co.

Podskalská 393 / 5

128 00, Praha 2

e-mail: entotera@login.cz

tel.: +420 777 206 508

www.ento-tera.cz